

CICERONE IONIȚOIU

Victimele terorii comuniste
arestați, torturați, înțemnițați, uciși

DICȚIONAR P-Q

Coordonatorul lucrării - **Domnița Ștefănescu**
Consilier editorial - **Ecaterina Ionescu**
Concepție grafică - **Ionela Stanciu**
Coperta de **Ionela Stanciu**
Desene de **Camilian Demetrescu**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
IONIȚOIU, CICERONE

Victimele terorii comuniste: arestați, torturați, întemnițați, uciși: Dicționar/Cicerone Ionițoiu; lucr. reviz. de prof. univ. Florin Ștefănescu.- București: Mașina de scris, 2000-

vol.

ISBN (10) 973-99994-2-5; ISBN (13) 978-973-99994-2-7

[Vol.8]: P-Q / pref. de Alex. Ștefănescu; lucrare revizuită de Filip Lucian Iorga.- 2006.-ISBN (10) 973-8491-26-6-; ISBN (13) 978-973-8491-26-7

- I. Ștefănescu, Florin (ed. șt.)
- II. Andreiovici, Mihaela (ed. șt.)
- III. Ștefănescu, Alexandru (pref.)
- IV. Iorga, Filip-Lucian

81'374.2:343.8(498)"1945/..." :929=135.1

81'374.2:3-058.566(498)"1945/..." :929=135.1

CICERONE IONIȚOIU

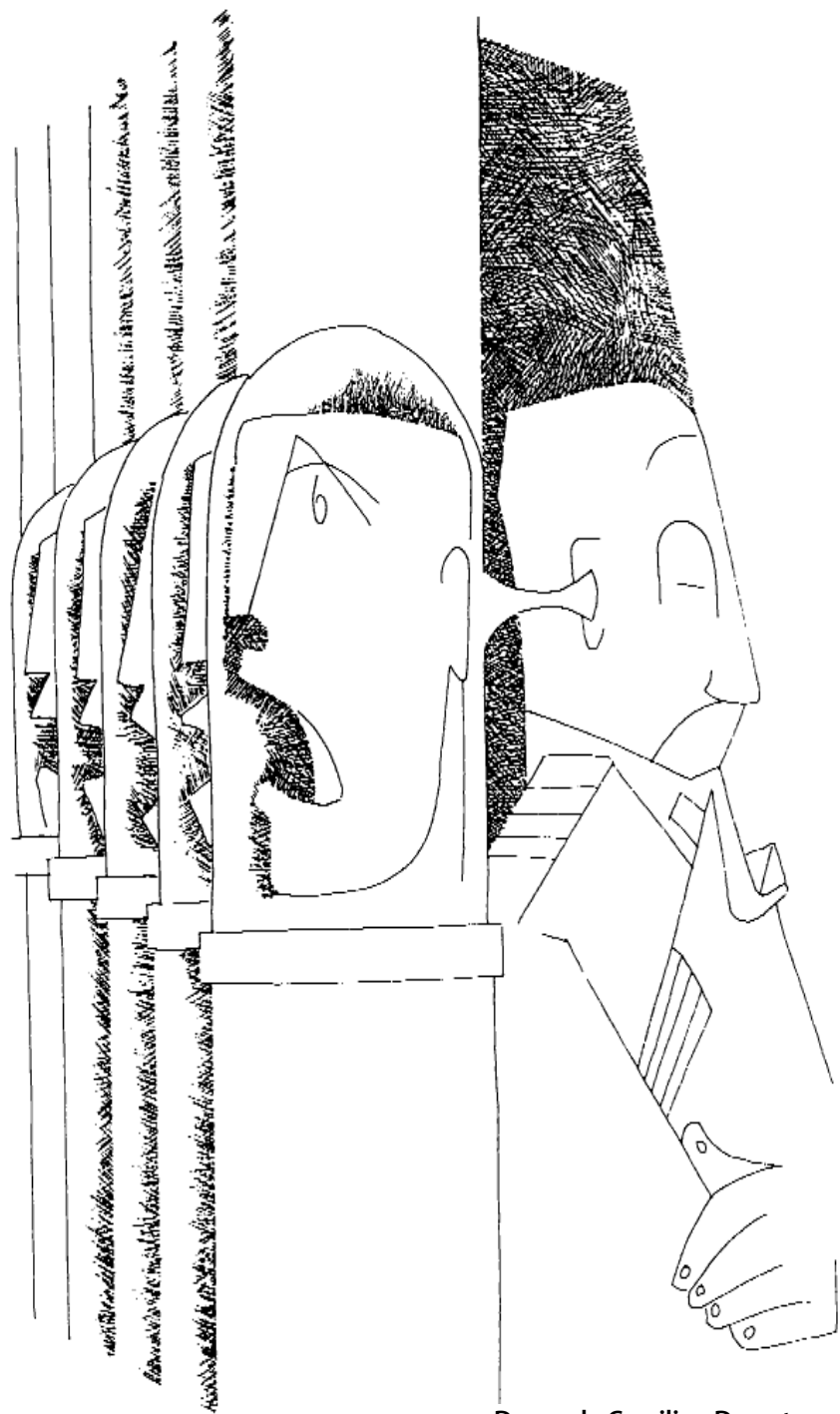
Victimele terorii comuniste

arestați
torturați
întemnițați
uciși

DICȚIONAR P - Q

Lucrare revizuită de
Filip-Lucian Iorga

Editura Mașina de scris
2006

Desen de Camilian Demetrescu

PREFAȚĂ

Autoritățile comuniste din România au trimis în închisori și lagăre, din motive politice, 2 000 000 de oameni. Dintre ei, 200 000 au murit, executați după o judecată sumară sau supuși unui regim de exterminare, de o cruzime nemaiîntâlnită. Alte mii de nevinovați (poate zeci de mii, poate sute de mii, nimeni nu va ști vreodată exact) au fost fie împușcați pe stradă, fie urcați cu forța în tren și expediați în URSS, unde li s-a pierdut urma.

Cum au fost aleși toți acești nefericiți din masa de cetățeni români pentru a fi distruși, fizic sau moral? S-au invocat, la vremea respectivă, diferite criterii. Privind însă acum faptele dintr-o perspectivă istorică ne dăm seama ce anume a contat. Unii au fost luați la întâmplare, ori de câte ori reprezentanții autorităților au intrat în panică și au vrut să intimideze populația. Cei mai mulți însă au plătit, cu libertatea sau cu viața, pentru că erau cinstiți și demni, inteligenți și cultivați, harnici și bine situați în societate, constituind un termen de comparație - incomod ca un denunț - pentru impostorii aduși la conducerea țării de forțele de ocupație.

Această acțiune criminală sistematică, asociată cu plecarea din țară a numeroși oameni de valoare, a avut un efect catastrofal, care ne influențează și astăzi în mod negativ existența. Practic, calitatea populației din România a scăzut îngrijorător, fără șanse de redresare în viitorul apropiat. Dacă în prezent suntem exasperați de degradarea fără precedent a stilului de viață din România, trebuie să știm că la originea actualei stări de lucruri se află politica barbară de distrugere a civilizației românești, desfășurată timp de aproape o jumătate de secol (1945-1989) de ocupanții sovietici și de complicii lor din România, grupați în partidul comunist și în Securitate.

Este foarte important să știm ce ni s-a întâmplat. Din nefericire, însă, nu prea știm. Alte popoare își inventariază, cu minuție vindicativă, victimele actelor de opresiune din trecut. Noi, deși am fost supuși unui adevărat genocid, trăim nepăsători exclusiv în prezent, surzi la vaietul celor două milioane de compatrioți ai noștri de acum câteva decenii, pe care îi întemnițăm astfel încă o dată, într-o sumbră și friguroasă amnezie națională.

Dicționarul cu titlul *Victimele terorii comuniste, din care publicăm acum al optulea volum* (vor fi în total paisprezece), reprezintă, alături de Asociația Foștilor Deținuți Politici din România, revista *Memoria*, serialul TV Memorialul Durerii și Muzeul Victimelor Comunismului de la Sighet, una dintre puținele forme de luptă cu uitarea generală. Autorul lucrării, Cicerone Ionițoiu (născut la 8 mai 1924 la Craiova), a fost el însuși închis multă vreme, petrecându-și prin penitenciare și lagăre de exterminare 10 ani (din cei 26, la câți a fost condamnat în total, pentru „vina” de a fi făcut parte din conducerea organizației de tineret a PNT).

Și în închisoare, și în afara ei, Cicerone Ionițoiu a protestat permanent împotriva terorii comuniste, refuzând să moară și devenind un personaj indezirabil pentru autorități. În 1979, la intervenția președintelui de atunci al Franței, Valérie Giscard d'Estaing, a fost lăsat să plece din România și să se stabilească în Franța. Nimeni nu știa că expatriatul trecea granița cu mai multe microfilme ascunse în pingecele pantofilor. Acele microfilme conțineau mii de informații despre oameni nevinovați care suferiseră sau muriseră în gulagul românesc.

A fost doar începutul, în străinătate, Cicerone Ionițoiu a continuat să adune și să sintetizeze informații, publicându-le în volume de mare răsunet. După 1989, această activitate de maximă importanță - comparabilă prin volumul ei cu activitatea unei instituții - s-a desfășurat cu și mai multă fervoare, incluzând și strângerea de date referitoare la eroii revoluției decembriste.

Dicționarul reprezintă numai una dintre operele sale de salvare a memoriei colective și poate cea mai importantă. Autorul a mai elaborat în ultima perioadă

studii de mare anvergură, bazate pe o documentație impresionantă, despre revolte țărănești împotriva regimului comunist, despre armata de torționari folosită de acest regim pentru exterminarea adversarilor politici, despre viața și moartea lui Iuliu Maniu etc.

Cele 14 volume (însușind aproape 6 000 de pagini) pe care le va avea dicționarul vor cuprinde referiri la aproximativ 70 000 de oameni închiși sau asasinați fără vină de regimul comunist. Atât a mai rămas în memoria poporului român (ceea ce înseamnă în documente, dar și în amintirea supraviețuitorilor) din calvarul unei imense cohorte de victime. Se va spune că este puțin. Este. Dar cu fiecare zi care va trece va fi mai puțin. Timpul lucrează ca un element de eroziune asupra informațiilor, degradându-le, dispersându-le, făcându-le în cele din urmă să dispară complet. Documentele se umezesc, ard sau se fură, cei care au amintiri îmbătrânesc și mor. Dicționarul reprezintă un instantaneu a ceea ce se mai știe în prezent despre victimele terorii comuniste. O încercare de a opri timpul, fie și cu o întârziere regretabilă, din acțiunea sa distructivă. Se va mai spune că până și datele despre cei păstrați în memoria noastră - și menționați în dicționar - sunt incomplete. Da, sunt. Dar tocmai aceasta le mărește dramatismul. Este ca și cum am fi recuperat o arhivă din adâncul mării. Unele foi s-au lipit între ele și multe pasaje sunt șterse, dar ceea ce reușim să descifrăm este cutremurător.

Doar lectura câtorva pagini este suficientă pentru a înțelege ce proporții a avut masacrul:

„POP, Achim N. (fiul lui Pop, Nicolae, șeful de partizani din Munții Țibleșului). Urmărit de Securitate, ca fiu al unui important conducător de partizani anticomuniști. În 1950 s-a retras în Munții Țibleșului. La un moment dat, grupul lui Nicolae Pop era alcătuit din 17 persoane. După împușcarea preotului Atanasie Oniga (în noaptea de 6 spre 7 ianuarie 1953) și arestarea lui Vasile Pașca (ianuarie 1953), ceilalți membri ai grupului s-au răspândit, unii dintre ei fiind împușcați de Securitate, în timpul urmării. Achim Pop s-a retras, împreună cu sora lui, Aristina, și Vasile Hotea, în satul Dobric, comuna Căianu Mic — Bistrița-Năsăud. Țăranul care îi adăpostea, Alexa Moșuț, i-a denunțat. Încercuți de Securitate, cei trei au încercat să se apere. La 9 martie 1953, Vasile Hotea a fost împușcat mortal, iar Achim Popa, înarmat cu un automat, a fost lovit de 2 gloante și a căzut. Aristina s-a oprit din fugă, pentru a-și îngriji fratele, iar câinii, asmuțiți de securiști asupra ei, au doborât-o. Achim și Aristina Pop au fost prinși și torturați în anchetă, la Târgu-Lăpuș, de către Nicolae Briceag, și la Oradea. La 27 august 1953, toți bărbații din grup au fost condamnați la muncă silnică pe viață. Achim Pop a fost dus la închisoarea Văcărești (1954), pentru a-i fi tratată rana de la stomac. Detenția la Gherla și Jilava, de unde a încercat să evadeze, dar a fost împușcat. Eliberat, prin grațiere, în 1964. A rămas dezechilibrat psihic, din cauza chinurilor prin care a trecut (vezi și Pop, Aristina și Nicolae).

POP, Alexandrina T. Născută la 4 februarie 1927, în comuna Bistra — Alba. Studentă la Facultatea de Medicină din Cluj. În timpul alegerilor de la 19 noiembrie 1946, i-a îndemnat pe oamenii din Bistra să nu îi voteze pe comuniști. În acea perioadă, pe muntele Runculeul Groșilor (sub Muntele Mare), acționa un grup de partizani anticomuniști, condus de maiorul Nicolae Dabija. Tabăra partizanilor, în care se aflau Avram Ihuț, frații Macovei, Selagea și familii din Roșia Montană și Bucium, era organizată pe principii militare, cu întărituri și fortificații. Alexandrina Pop li s-a alăturat, devenind legătura lor cu exteriorul. S-a ocupat și de asistența medicală a partizanilor. În ianuarie 1949, s-au întâlnit, la Cluj, șefii mai multor grupuri de rezistență; la discuțiile lor a luat parte și un preot militar, care era agent al Securității și a furnizat informații pe baza cărora au fost arestați mai mulți partizani. A. Pop a fost arestată, la 4 martie 1949, în cursul asaltului Securității, care aflase, în urma denunțului, și locul în care se ascundeau oamenii lui Dabija. Torturată în

anchetă, de șeful Securității Sibiu, Gheorghe Crăciun. Condamnată, de Tribunalul Militar Cluj, la muncă silnică pe viață. În urma ordinului 10.007 al lui Alexandru Nicolski, a fost dusă, la 2 aprilie 1950, de la Securitatea Cluj (unde fusese adusă de la Mislea) la Timișoara, unde a fost asasinată în aceeași zi, împreună cu 11 partizani din grupul Dabija, care aveau condamnări de peste 15 ani.

POP(P), Simion-Daniel (Dănilă) N. Născut la 8 februarie 1917, în comuna Leordina — Maramureș, în familia preotului greco-catolic, Nicolae Pop, care a mai avut încă 8 copii. Absolvent al Liceului din Sighet (1934), al Seminarului din Blaj și al Academiei Teologice din Cluj (1940). Învățător la Cehai (1934-36). Contabil la episcopia din Baia Mare. Hirotonit preot în 1943, de către episcopul Al. Rusu. Preot greco-catolic la Sighet — Maramureș, Onești și Apșa de Jos (împrumutat, în 1944, episcopiei rutene de la Muncaci). Arestat la 14 septembrie 1947, de autoritățile sovietice de la nord de Tisa, judecat cu ușile închise, la Ujgorod, condamnat la 25 de ani de muncă silnică și deportat în Siberia, la Taiset. A fost deținut, apoi, la Bratsk (pe fluviul Amur). În 1952 a ajuns în lagărul de exterminare Buhta-Vania (Magadan), de la Oceanul Înghețat de Nord, și apoi la Omsk. În 1957 i s-a aprobat (după 76 de cereri înaintate de Simion Pop și 13 de soția sa) rejudecarea procesului, fiind găsit nevinovat și eliberat, la 9 mai 1957. A reușit să se întoarcă la Apșa de Jos, grav bolnav, cu picioarele degerate, distrofic, știrb și bolnav de scorbut. În 1986 a paralizat. Chiar forțat să rămână la pat, a continuat să fie un îndrumător al tinerilor, pe calea credinței și a preoției. A murit la 20 septembrie 1992 (vezi și Teresia Tătaru, Maramureș, mândria și durerea noastră, vol. II, p. 175).

POPA, Vasile V. Născut la 31 ianuarie 1902, în comuna Vânători — Mehedinți. La 14 ani, fiind copil de trupă al Regimentului 17 Infanterie din Turnu-Severin, a participat la Primul Război Mondial. Luat prizonier de trupele germane, după retragerea de la Cerna. În 1922, a intrat la Școala de Ofițeri de Infanterie de la Sibiu și a ieșit sublocotenent, după care a urmat Școala de Război. În cel de-al Doilea Război Mondial, a participat, cu gradul de căpitan în cadrul Diviziei a II-a, atât la luptele de pe Frontul de Est, cât și la cele de pe Frontul de Vest. Decorat cu Virtutea Militară și Crucea de Fier germană. După venirea la putere a comuniștilor, a fost dat afară din armată. Arestat la 4 martie 1949, anchetat la Turnu-Severin și dus la Baia de Aramă, pentru a asista la confiscarea averii mamei sale, după care i s-a fixat domiciliu obligatoriu la Pitești. Rearestat la 16 noiembrie 1951, anchetat mult timp la Securitate și condamnat, prin sentința 270/16.04.1953, semnata de locotenentul-major George Stănescu, la 2 ani de închisoare. Detenția la Pitești, Craiova, Gherla și Onești. Ținut în închisoare mult mai mult timp decât prevăzuse sentința. Eliberat abia la 29 ianuarie 1960, deși fusese achitat de orice penalitate, prin decretul 2.292/24.11.1954. Familia lui Vasile Popa a avut și ea de suferit, copiii fiindu-i exmatriculați din școli. Marcat de suferințele pe care le îndurase în închisorile comuniste, locotenent-colonelul Vasile V. Popa a murit, la 28 august 1964, și a fost înhumat la Cimitirul Ghencea Militar din București.

POPA, Victoria. Elevă, la fel ca sora sa, Maria, în clasa I a Liceului de Fete Despina Doamna din Oraștie. Au scris împreună și au lipit în locuri publice, în preajma alegerilor din noiembrie 1946, fluturași pe care se puteau citi, printre altele: “Jos Soarele!”, “Trăiască Ochiul!”, “Jos cu Groza!”, “Trăiască Maniul!”, “Citiți ziarul «Dreptatea»”. Au fost arestate, anchetate de Poliție și eliminate, 1 an, de la liceu.

POPESCU. Învățător dintr-o comună bănățeană. Căsătorit și tatăl a 2 copii. În tinerețe, el și un altul fuseseră îndrăgostiți de aceeași fată. Pentru că celălalt era un lenș și un pierde-vară, fata l-a ales pe Popescu și a devenit soția lui. Peste ani, prezentul din trecut a revenit în comună, ca ofițer de securitate, și a început să îi facă avansuri doamnei Popescu. Pentru că d-l Popescu i-a atras atenția, securistul i-a înscenat un proces, pentru “manifestări dușmănoase”. Popescu a fost condamnat

la 5 ani de închisoare. În timpul detenției, a înnebunit, răspunzând, la orice era întrebat, numai prin cuvântul “cinci”.

POPESCU, Artur Gh. Născut la 26 decembrie 1897, la Tumu-Severin — Mehedinți. Domiciliat în București. Fost ofițer (general de brigadă). Arestat și deținut la Ocnele Mari (1951). Rearestat la 27 iunie 1958, pentru “activitate intensă împotriva clasei muncitoare”. Omorât în timpul anchetei, la Securitatea Uranus, de echipa de tortionari a lui Gheorghe Enoiu.

POPESCU, Constantin. Elev arestat în 1948 și condamnat în lotul Frăției de Cruce de la Urziceni. Detenția la Târgșor, unde s-a opus reeducării.

POPESCU, Constantin C. Locotenent în cadrul Regimentului 1 Roșiori din Arad. A fost pedepsit și i s-a notat în fișa de calificare că era slab pregătit, din punct de vedere profesional, și că avea vicii. Pentru a se răzbuna, Popescu l-a reclamat pe colonelul Dumitru Sorescu, depunând o mărturie mincinoasă, conform căreia colonelul i-ar fi arătat un loc din pădure, în care ar fi trebuit să depoziteze muniție care ar fi urmat să fie folosită într-un război împotriva Uniunii Sovietice. În baza declarațiilor mincinoase ale locotenentului C. Popescu, au fost arestați: generalul Petre Georgescu, colonelul Dumitru Sorescu, locotenentii Sever Andrei Mureșanu și Mircea Madgearu, sergentul-major Ion V. Pop și plutonierul-major Ștefan Buzac. Cu toții au fost implicați în lotul Valurile Dunării, înscenat de Alexandru Nicolski. Împotriva acuzațiilor au depus mărturii mincinoase locotenentii Ion Cameniță, Constantin C. Popescu și Constantin V. Popescu. La 11 ianuarie 1947, Constantin C. Popescu a solicitat să i se anuleze pedeapsa de 15 zile de arest, pentru că el fusese cel care “demascase organizația teroristă” condusă de Georgescu și Sorescu. Deși conducerea Diviziei de Cavalerie a infirmat declarațiile celor 3 ofițeri mincinoși, acuzații au primit pedepse grele, prin sentința 5/25.04.1947 a Curții Militare de Casație și Justiție din București (nu a existat, totuși, unanimitate de voturi în cadrul completului de judecată). Locotenentul Constantin C. Popescu a fost condamnat la moarte, pentru “trădare de patrie”, și executat, de către cei pe care îi ajutasă să condamne oameni nevinovați. “

Profesori, preoți, ingineri și medici, bărbați și femei au intrat deopotrivă într-o apocaliptică mașină de tocat carne omenească. Pe lista lor adăugăm, pe măsură ce citim și alte pagini ale dicționarului, militari, țărani, scriitori, demnitari, avocați, muncitori, tot ce a dat mai bun societatea românească. Au fost întemnițați și cetățeni foarte vârstnici, dar și copii, împreună cu părinții lor sau femei însărcinate. Au fost practicate nu numai torturi cumplite, dar și forme de înjosire care par inventate de monștri, nu de oameni, cum ar fi obligarea fiului să-și denunțe și să-și ponegrească tatăl sau a credinciosului să-și renege într-un limbaj murdar credința. O represiune nemiloasă a fost declanșată și împotriva familiilor celor arestați, care au fost date afară din case, deposedate de bunuri, supuse unor anchete de intimidare, private de drepturi.

Din dicționar, reiese, indirect, că societatea românească s-a opus cu îndârjire și curaj genocidului comunist. Rezistența organizată în munți, energica împotrivire a țăranilor la colectivizare, solidaritatea unei mari părți a populației cu cei hăituiți de autorități dezminț idea stereotipă a pasivității românilor. În același timp, însă, episoadele dramatice consemnate fugitiv de dicționar vorbesc despre climatul de degradare morală pe care regimul comunist a reușit în cele din urmă să-l instituie: au existat multe trădări (unii au fost reclamați la Securitate de cei cărora le făcuseră mult bine, uneori salvându-le viața), au apărut și profitori cinici ai situației.

Interpretarea tuturor acestor fapte trebuie lăsată însă în seama istoricilor și filozofilor. Deocamdată, ne facem datoria de a publica, pur și simplu, dicționarul, pentru a salva ce se mai poate salva din informațiile despre nenorocirea care s-a abătut asupra noastră după cel de-al doilea război mondial.

ALEX. ȘTEFĂNESCU